

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta . . . 13 . . . — h
štrt . . . 8 . . . 50
mesec . . . 3 . . . 20

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta . . . 10 . . . — h
štrt . . . 5 . . . — h
mesec . . . 1 . . . 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in Inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 213.

V Ljubljani, v sredo, 17. septembra 1902.

Letnik XXX.

Proslava Košutove stoletnice.

Iz Zagreba.

Komaj se je prebivalstvo Zagreba malo umirilo, že mu prete zopet z novim izzi-
vanjem. Dne 18. septembra hočejo namreč v
Zagrebu živeti Mažari, večidel železniški
uradniki, proslaviti stoletnico rojstva Lajoša
Košuta, največjega mažarskega upornika.
Kako predrzni so ti doseljenci, ki so od-
vzeli hrvatskim sinovom krub, vidi se iz
tega, da so izdali o tej proslavi celo oglas.
Proslava se bode obnavljala v restavraciji
državnega kolodvora, ker drugje niso mogli
dobiti za to prostora, in pa ker mislijo, da
so tukaj najvarnejši. Razumi se, da bodo do-
bili izdatno stražo, saj bode, kakor pravijo,
ravno radi te svečanosti potrajalo obsedno
stanje še do tega dne.

Pod bajoneti se bode tedaj slavila sto-
letnica onega moža, ki se je uprl vladarski
hiši ter zanikal obstanek Hrvatske. Da se
Košut proslavlja na Ogrskem v sporazum-
ljenju ogrske vlade in s sodelovanjem ogr-
skega sabora, ni nič nenavadnega. Navajeni
so tukaj na take stvari.

Pred nedavnim je ogrski sabor sklenil,
da se postavijo spomeniki glasovitim upor-
nikom Betlenu Gaboru, Emeriku Tökeliju,
Fr. Rakocyju in drugim, ter je znala vlada
celo izposlovati, da je dobila za spomenike
podporo. Kako ugleden je bil upornik grof
Andrassy, je še vsem dobro poznato. Čudno
to ni za Ogre, pač pa za druga, ki ne po-
znajo ogrske zgodovine, ki ni nič drugoga,
nego pripovedanje o samih uporih. To je
značaj mažarskega naroda. Da se pa Košut
proslavlja tudi na Hrvatskem in sicer v
glavnem mestu Hrvatske, to je za Hrvate
taka velika razžalitev, da je ne bodo kmalu
pozabili. Mi se samo vrlo čudimo hrvatskim
oblastim, da morejo sploh kaj takega trpeti
v sedanjih okolnostih. Kaj hrvatski narod ni
še zadosti ogorčen vsled nečutenih izzi-
vanj srbskih šovinistov? Kaj se hoče narod pah-
niti v še večjo nesrečo, ali ga metati še na
veče muke nego jih je moral dozdaj trpeti?
Kaj ni dosti, da so hrvatski narod v novejšem
času ravno mažarski časopisi grdili dan
na dan, ker je branil svojo čast in svoje

pravo, in zdaj mu hočejo dati še najhujo
zaušnico, češ, nič nisi, saj je že Košut rekel,
da ni Hrvatske, a to mi zdaj tebi v tvojem
glavnem mestu iznova sporočamo.

Hrvatska vlada, ki bi edina mogla pre-
prečiti tako izzi-
vanje, molči in noče zabraniti
proslave, ker se noče zameriti mažarski
vladi, s tem svojim ravnanjem pa hrvatski
narod žali v dno njegove duše, ne zmeneč
se zato, kakšne nasledke bode prineslo takšno
obnašanje. Mažarom tedaj ni dosta, da žalijo
Hrvate po svojih časopisih, oni se jim ho-
čejo narogati še v lice na hrvatskih tleh
potem, ko so jim storili že sicer toliko
krivic.

Kdaj se bodo vendar odprle oči nam
Slovonom in kdaj se spametimo, da naš
medsebojni boj nam prinaša sužnost od
tretjega. Brat tlači brata ter ga preganja,
tretji se pa nam smeje in roga, kako bo
oba spravil pod svoj jarem. In proti temu
tretjemu se ne upa nobeden upreti, ker se
je vsled naše nesloge tako ojačil, da je
postal že neomejen gospodar nad nami. Do-
kaz temu je omenjena proslava. Ta dogodek
nam daje nauk, kako potrebna je pri nas
sloga, in da svoje domače prepire poravnamo
mirno med seboj, če se hočemo odločno
upreti proti tretjemu zares nevarnemu pro-
tivniku, ki Hrvate in Srbe enako prezira ter
jih gleda enako potlačiti v duševnem in
gmotnem pogledu. Čim se povrne bratska
sloga med nami, zginili bodo tudi taki pri-
zori, kakršne bomo doživeli 18. septembra
na Hrvatskem, da se namreč tukaj slavi mož,
ki je hotel Hrvate za vselej zatreti. Le
sloga nas more rešiti bodočih takih sramot.

Poljaki proti češki obstrukciji.

Poljski listi najrazličnejše barve so že
dalj časa namigavali, da jim nikakor ni všeč
sedanje obstrukcijsko gibanje mej Cehi,
vendar se doslej še nihče ni direktno iz-
javil proti češki nameri. Sedaj se je oglašil
list »Słowo Polskie«, ki obsoja obstrukcijo
radi tega, ker je nevarnost, da jej sledi ab-
solutizem in vlada § 14. Poljaki se boje
tudi le začasnega absolutizma, ker je, ka-
kor je nekoč dejal Schmerling, sin, ki po-
žre svojo mater — ustavo. List konečno
pozivlja poljski klub in njegove voditelje,
naj pravočasno poskrbe za zagotovitev red-

nega dela v parlamentu. Poljski krogi bi pač
bolje storili, da se zavedajo slovanske vza-
jemnosti in pomorejo bratom Cehom do
tega, da jim ne bo treba obstruirati. Čehi
bodo itak le neradi posegli po tem skraj-
nem sredstvu in bodo vsakomur hvaležni,
če jim pomore do zmage brez boja na živ-
ljenje in smrt.

Srbski protestni shod prepovedan.

Za jutrišnji dan so sklicali voditelji srb-
skega naroda na Hrvatskem shod v Kar-
lovcu, na katerem so hoteli protestirati proti
zadnjim demonstracijam v Zagrebu. Ta shod
je vlada prepovedala z ozirom na vladajoče
razburjenje mej hrvatskim narodom. Sedaj
nameravajo Srbi protestirati kje na ogrskih
tleh, v Budimpešti ali Novem sadu. Neka-
teri krogi pa trdijo, da jim tudi Ogrri ne
bodo privoščili tega veselja, kajti če je trg-
ovinski minister odvezel poštini debit listoma
»Ostdd. Rundschau« in »Narodni Listy«, ki
splošno veljata kot glasili srbskih voditeljev
v naši monarhiji, se sme pričakovati, da bo
prepovedan tudi protestni shod na ogrskih
tleh. To domnevanje pa ni povsem opravi-
čeno, kajti nihče se bolj ne veseli razpora
mej Hrvati in Srbi, nego ravno Madjari, ki
dobro vedo, da bi jim Srbi ne bili tako ne-
varni pri izvedbi znanega načrta, kakor so
jim Hrvatje.

Škandal v peruanskem parlamentu.

Pred nedavnim so se izvršile nove vo-
litve za poslansko zbornico v ameriški re-
publiki Peru. Pri teh volitvah se je, kot je
navadno v Južni Ameriki, grozovito slepa-
rilo in prišli so v parlament najrazličnejši
elementi. Te dni se je novoizvoljena zbor-
nica bavila z odobrenjem posameznih man-
datov, pri tem je pa navstal v zbornici velik
pretep. Rabile so se palice, tintniki in noži.
Dva poslanca sta obležala nezavestna v krvi,
več je bilo ranjenih. To so res krasni par-
lamentarni odnošaji.

Francoski načrti.

Francoski mornariški minister Pelletan
je obiskal te dni na svojem potovanju tudi
Biserto, kjer so mu priredili, kakor povsodi,
časten banket. Pri tej priliki je imel mini-
ster daljši govor o razvoju francoske mor-

narice, ob enem pa je odkril nekaj želj, k
jih že dalj časa goji francoska vlada. Pel-
letan je povdarjal, da francoska Afrika sledi
istim aspiracijam, kakor Francija sama, od
katere se nikdar ne loči. Minister je na-
glašal pomembnost Biserte za obrambo Fran-
cije in Sredozemskega morja. Mi nočemo
sicer, je dejal minister, iz Sredozemskega
morja narediti francosko morje, ker smo se
rešili iz sanj o svetovnem gospodarstvu, ali
del Sredozemskega morja je in ostane fran-
coski. Minister pravi, da ne želi konflikta
ne z Anglijo ne z Italijo, ali ker ve, kaj
hočejo storiti drugi, smatra za svojo dolž-
nost, da svojo domovino pripravi na sveto
vojno proti nje sovražnikom, in naj je sov-
ražnik že kdor koli, kajti od konca 19. sto-
letja sem, po porazu Francije po barbar-
stvu stare Germanije, ni varnosti več v ci-
viliziranem svetu. Doživeli smo povratek
pestnega prava. Zdelo se je, kakor da je
ves svet vladan od načela: nasilje gre pod
pravico. Mi moramo vse svoje sile posve-
titi cilju, da vzdržimo zavetišče pravičnosti
in luči: francoski ogenj. — Francoski mi-
nister je s temi besedami razodel svetu zelo
važen načrt, s katerim pa ne bota zado-
voljni niti Anglija, niti Italija. Posledno je
še posebno zbedel govor istega ministra na
banketu v Ajaccio, kjer je govoril o veliki
važnosti Korzike za izvedbo francoskih na-
črtov. Njegove besede so bile naperjene na-
ravnost proti Italiji. Rekel je minister, da
se Korzika utrdi in tako postane najvažnejša
točka v Sredozemnem morju.

Iz brzojavk.

Deželnozbornske volitve na
Gorenje-Avstrijskem so razpi-
sane in se vrše v sledečem redu: kmečke
občine 27. oktobra, mesta in trgi 5. nov.,
trgovinske zbornice 8. nov. in veleposestvo
10. novembra. — Na S o l n o g r a š k e m
se vrše deželnozbornske volitve v kmečki
skupini 5., mestni skupini in trgovinski zbor-
nici 8., v veleposestvu 12. novembra. —
Razpor mej Italijo in Fran-
cijo. Italijanska vlada je že zahtevala po-
jasnil na govor mornariškega ministra v za-
devi Sredozemskega morja. Minister Delcasse
je po svojem poslaniku že dal zahtevane
informacije, s katerimi se pa bržkone ne

LISTEK.

Moje potovanje na Kitajsko.

(Piše O. Veselko Kovač, apost. misijonar v se-
vernem Šantungu na Kitajskem)

(Dalje.)

Mogočno drdranje in bobnenje vlaka
me je opozorilo, da se peljemo čez reko.
Pogledam ven, in kaj vidim? Silno široko
pa plitvo strugo — brez kapljice vode. Take
so navadno reke v Šantungu; le ob deževju
se struge napolnijo, a tačas so takorekoč
brez dna. Ta okoliščina dela inženirjem pri
zidanju mostov za železnico neizmerne tež-
koče. V teh rekah ne morejo priti nikjer
do trdnih tal. Neki inženir mi je pravil, da
je dal na nekem mestu vrtati dvajset metrov
globoko — pa zastoj: sam prod in voda.
Vsled tega zidajo stebre za mostove na po-
seben način, ki ob hudem deževju v gra-
mozu takorekoč plavajo.

Vsled tako neugodnih lastnostij, ki jih
imajo tukajšnje reke, pa tudi ni nikjer no-

benega mostu. Tudi čolna nisem videl nikjer.
Čez nekatere reke, ki imajo tudi poleti ne-
kaj vode, se mora kar gaziti: včasih sega
voda konju do trebuha. Pa to nič ne dé;
da se le pride čez. Križ je, kadar je voda
večja. Tačas se mora čakati, da odteče . . .

Nekaj novega je bilo zame videti po
njihav vse polno majhnih velikim krtinam
podobnih gričev. To so grobovi umrlih. Ki-
tajec namreč pokopuje svoje mrliče na lastni
njivi. Le reveže, ki nimajo svojega sveta,
pokopavajo skupaj na nalašč za to odmenjenem
prostoru. Ponekodi rastejo nad grobovi dre-
vesa: znamenje, da ondi počivajo kosti pre-
možnega Kitajca.

Nikjer ni videti na samotni stoječih hiš.
Same vasi in mesta. Ne samo mesta, ampak
tudi vasi imajo svoje obzidje. Seveda
slabo vaško obzidje nima namena in tudi ne
more kljubovati kroglijam sovražnih topov,
ampak ovira le tatove in roparje pred ne-
ljubimi obiski. Hiše po vaseh tega kraja so
vse iz slabo žgane ilovice, ker daleč na okrog
ne najdeš kamena, če bi ga tudi drago
plačal.

Opoldne smo dospeli v Kaumi, mesto,

ki ima gotovo 100.000 prebivalcev. Tu je
nemški grabežljivi orel že precej globoko
zasadil svoje kremplje. V bližini mesta, na
vzvišenem mestu, je nemška vlada sezidala
prostorno vojašnico. Sedaj je tu le kakih
petsto vojakov in nekaj topov, a s časom se
bode oboje število gotovo izdatno zvišalo.
Kakor doma v Evropi, tako tudi tu Nemec
tuje posesti ne more v miru pustiti!

IV.

Ob pol šestih zvečer bili smo v Veih-
sieniu. Tu je sedaj zadnja postaja; do tukaj
je bila namreč železnica otvorena ravno
pred dvema dnevoma. Kolodvor ni ravno
velik, a je lep. Začaj za njim je že dozidan
velik hotel, a ni še urejen za potnike. Pa
bi se tudi še ne izplačalo, imel bi bore malo
gostov. Na kolodvoru seveda ni bilo niti iz-
voščekov, niti postreščekov. Še navadnega
voza za prtljago ni bilo. Pustili smo torej
prtljago in drugo robo v čakalnici ter jo
mahnil peš po prašni cesti v mesto. Povem
vam, da bi raje gazil po blatu, nego po tem
groznem prahu . . .

Vsi prašni smo prišli v mesto. Ker

nismo bili še kitajsko oblečeni, nas je ljud-
stvo čudno gledalo. A zabavljice nismo čuli
nobene. Sobratoma, ki sta že dvajset let na
Kitajskem in ljudstvo dobro poznata, se je
to čudno zdelo. Preje je bila namreč zabav-
ljica »evropski hudič« splošno v navadi.
Strah pred Evropejci!

Precej časa smo hodili po umazanih in
smrdljivih ulicah iskaje primerne gostilne
za prenočišče. Tujcu ni lahko najti poslopje
te vrste, ker od zunaj se ne razločuje od
drugih hiš, nad vratmi pa tudi ne visi
smrežji vršiček. Treba je bilo prašati. Star
sključen Kitajec nam stori uslugo in nas po-
pelje v gostilno »prve« vrste. Čudno sem
gledal to gostilno »prve« vrste. Niti po njeni
zunajnosti, niti po njeni notranji opravi ni-
sem mogel spoznati, da bi bila to »boljša«
krčma. Vem, da mi ne bode verjeli, ako
vam jo opišem. — S ceste se pride skozi
velika vrata, katera po noči zapro, na precej
prostorno dvorišče. Na treh straneh dvora
so bivališča za ljudi in živali. Velikim vra-
tom nasproti pa je na nekoliko vzvišenem
mestu takozvana gostilna. V njej ste dve
sobi: jedna večja, druga manjša. V prvi,

strinja Pelletan. — Prihodnji konzistorij v Rimu bo koncem oktobra. Za kardinala bota mej drugimi imenovana dunajski poslanik monagr. Tagliani in pariški Lorenzelli. — Burski generali odpotujejo v kratkem v Južno Atriko, ker so pretrgali vsako zvezo s Krügerjem. Narod sam se bo odločil za Botho ali Krügerja. Drugi viri pa javljajo, da se v kratkem zopet prično posvetovanja s Chamberlainom, ker se je zboljšal položaj. — Vsepoljski shod se vrši prve dni oktobra v Lvovu. Zastopani bodo avstrijski, ruski in nemški Poljaki. — Sarafow oproščen. Prijetega načelnika makedonskega odbora so po zaslišanju oprostili ter je že ostavil Belgrad. — Bokserška vstaja v Kini. Vedji oddelek bokserjev je v nedolgo udrl v mesto Kengtufu ter umoril več oseb, mnogo pa je bilo ujetih. Trgovine so zaprte. Položaj zelo resen.

Socialistična pridiga.

Iz Gorice, 7. sept.

Včeraj proti večeru nabili so po mestu vabila v laškem in slovenskem jeziku za javni shod socijalnih demokratov danes zjutraj ob 10. uri, na katerem je obljubil razpravljati sodrug Kopač (na laškem plakatu je stalo Copač) o socijalistih in kaj hočejo doseči. Da se je sklical ta le shod tako rekoč zadnje uro — kakor je navadno delala napredna stranka pred svojimi šhcdi po deželi, zgodilo se je iz gotovega namena, da bi namreč nasprotniki nič ne zvedeli, ter da bi jim nihče ne ugovarjal. Res — niti listi — ki se tiskajo v noči na nedeljo — niso nič vedeli o tem. V hotelu (Central) na vrtu pred veliko dvorano zbirali so se pred 10. uro delavci in delavke različne narodnosti. Ob določeni uri je prišel zastopnik vlade — pa je moral čakati z drugimi vred govornika iz Trsta. Ko je prišel, to je bilo pozdravljanja na desno in levo!

Proti 11. uri so se spravili v dvorano (okoli 100 večinoma mladih delavcev in nekaj žensk — pa pisec kot zadnji »kibic«), kjer so izvolili predsednika in tajnika — oba mladeniča. Kakor dogovorjeno, dal je predsednik besedo Kopaču. Samozavestno in z izbrano retoriko je začel prav od onega začetka, ko so vsi ljudje skupno zadovoljno in srečno živeli — preden se je nekdo pridrznil si lastiti kos zemlje in s tem delal le sebi dobiček. Na ta način je nastopila dobičkarja na oni strani — izkoriščevanje na drugi. Bogastvo je rastlo — revščina se je množila. Postave so prišle take v svet, da vztrajajo le bogatinom — reveže pa še bolj tlačijo. Dandanes so posebno delavci po mestih taki reveži, o katerih se morejo ponoviti Kristusove besede, da ni tolike lastnega prostora, da bi se mogla njih glava kam nasloniti. Kakor živina živijo delavski krogi posebno v mestnih kletih in pod strehami. Namesto da bi oni bili gospodarji ž njih rokami pridelanega blaga — so le brezpravni sužnji svojih nikdar sitih gospodarjev. Ti le skrbijo za lastni dobiček — ter ne poznajo proletarcev, ki so jim kupe denarjev nanесли. Če si hočejo delavci zboljšati blagostanje s stavkami, gospodarji si najamejo tujce. In kdo podpira sedanje delodajavce? Gospodje in vlada s svojo policijo.

Mi delavci pa moramo le nadalje tlako delati, ker vsi drugi krogi so zoper nas, celo tisti, ki bi imeli najprej posnemati

jedna postelj, majhna miza in trije leseni stoli z naslonjačem; v manjši ste dve postelji, pa majhna mizica, na kateri stoji prav nerodna svetilnica s smrdečim oljem. Stene so zamazane, kakor bi bile zakajene. Na njih visi nekaj dolgih rudečih papirjev popisanih s kitajskimi črkami. Na steni sami ne manjka raznih čečkarij. Okna stekla ne poznajo. Nadomešča ga papir, ki pa je na mnogih mestih že predrt. Stroga sebe nimajo. Strehi pa se vidi, da o deževju ne more streči popolnoma svojemu lepemu namenu. Da v tako imenitni gostilni nihče ne more pričakovati žimnic ali pernic, je jasno. Zadovoljen mora biti z dvema stolicama, na katerih je nekaj trhljenih desek, pokritih s slamnato pletenino. Ne v tej, ampak v neki drugi nič manj uzorni gostilni s posteljo nisem imel posebne sreče. Hitro ko sem se ulegel, zdela se mi je vsa stvar nekoliko sumnjiva. Ko sem se po noči vsled bolečin na pobitih udih nekolikokrat premaknil, začelo je pekati pod menoj. Na vse zadnje pa se je stari postelji menda zdelo preneumno, dati kletemu tujcu sladki počitek, in zahreščalo je pod menoj — jaz pa sem na razvalinah in podrtinah mirno počival do jutra.

»velikega socijalista Kristusa«, ter takó le farizejsko (!) po cerkvah nastopajo, da bi mi vedno vsem stregli in pete lizali. Posebno ti-le »klerikalci« nas ne morejo, češ mi jim poteremo cerkve in altarje. Nečemo jih nikjer več poslušati, ker naveličali smo se njih prigovarjanj, češ, da bo že Bog pomagal. Če bi Bog bil pravi soc. demokrat, bi nam moral že davno pomagati. Vsaka pomoč za naš stan priti je morala le iz naše srede in iz naše moči. Mine verujem o nič, ker — vera je privatna zadeva. K večjemu bi spoznali le to vero, da moramo delati — več nam ni potreba. Sedanja šlovska družba mora se radikalno preducati — in sicer na našo inicijativo. Povsod po svetu cvete že socijalizem — in tudi pri nas mora. Nam ne ostaja veliko, da stopimo mi na svoje čvrste noge — tem bolj, ker celó vladarjem in drugim mogočnikom »se odpirajo že mozgani«. V naši deželi — kakor v Trstu, Nabrežini, v Trzižu, v Kormianu in tukaj v Gorici — gorijo že majhni ognji — ki se bodo v nekoliko letih združili — in celo deželo preobrazili.

Pustimo torej tiste hinavske klerikalčke, pa tudi tiste liberalce, ki vpijejo le: Narod, narod naj živi! — ampak organizirajmo se vsi vsi delavci in delavke skupaj, agitirajmo vsi po celi deželi za naše pravice, ne zmenimo se prav nič za vero pa tudi ne za narodnost — zakaj h . . . naj v z a m e m o j o d o m o v i n o, če me ne more preživeti — ter kompaktni delajmo le za se pod edino svojo rudečo zastavo, ki ni ne mestna, ne deželna, ne državna. Potem bodo postave morale drugačne biti — in sicer na temelji: Kdor dela — naj tudi živi! Potem bomo mi — in le mi i. t. d.

Dandanes je denar — sveta vladar. Kdor ima denar — ta ima vse. Ž njim si vsakdo kupi vse — vse, kar poželi njegovo srce. Ko bo svet po naših načelih preosnovljan, bo tudi denar naš, in kdor si bo hotel tudi nebesa zagotoviti — mu bo mogoče. Zatorej glavna naša skrb bodi, da bomo internacionalni samozavestni delavci brez vere in brez narodnosti i. t. d.

To je šlo naprej v tem tonu čez poldne — proti eni uri seveda med pritrditvami in ploskanjem vešine poslušavcev — posebno ko si je duhovnike privoščil. Vendar je v žalosti omenil, da je »tako malo poslušalcev« — v tako velikem obrtnem mestu Goriškem — kar smatra le za ta-le trenutek — ne pa takó zanaprej — Do konca ga nisem maral poslušati, ker se mi je že gabil. Dve uri hitro govoriti in s takim povdankom — to je tudi tendenciozno — ker si je hotel zveste poslušavce do dobrega utruditi in zmučiti — ter da bi nihče drug k besedi ne prišel. Spoznavši, da so oni obupani delavski mladenči polni »predsodkov« — med takó govoranco zmučeni in da se je vsem mudilo h kosilu, pustil sem Kopača bahača le še naprej »pledrati«, ne da bi pričakal prilike za ugovor in za malo razpravo o socijalistih in njih namenu.

Ako bi nas bilo več, bi bilo drugače, ker dandanes je treba števila in ne samih razlogov. Vendar naj bo Kopač gotov, da drugič, če bo število poslušavcev večje, ne bodo vsi le njemu pritrdjevali. Zakaj proti takim zapeljivcem — Bog ve od kod privandranim, treba se je vzdigniti in organizirati — tem bolj, ker ne marajo taki, »ki živijo kakor »živina«, za staro geslo: »Vse za vero, dom in cesarja!«

Vero so vrgli med staro šaro, domovino naj h . . . vzame — vladarji pa naj si sami pomagajo! Tako uče!

Se bolj pa mora hladnega pustiti tak shod rojaka, če vidi, da nihče ne piše med tako dolgim govorom, in sicer ne zapisnikar — ne c. k. komisar — marveč da vsakdo štrli v takega hujskača z občudovanjem in raznim pritrditvami. Vladni zastopnik se je že pred shodom preintimno družil s sodrugom — zlasti s Kopačem. Da je pa pustil udrihati po sveti veri, duhovnikih — zakonih in zastavah — tega ni bilo pričakovati. Ni znano, na kaj se vlada opira. Pa naj nikar ne misli, da se pustijo vsi za kanone »futrati«. Naj bi torej nikdar več tako ne bilo! Videant consules!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. septembra.

Shod proti pijančevanju, ki se je danes vršil, se je prav povoljno obnesel. Govorili so gg. bogoslovec Krajc iz Maribora, profesor dr. Jožef Debevec, župnik Trunk iz Kazaz na Koroškem in župnik Kosec iz Kamenj na Goriškem. Koncu shoda so zborovavci sprejeli več tozadevajočih resolucij in izbrali deputacijo, ki se je šla pokloniti in priporočiti presvetlemu gospodu knezoškofu, da bi blagovolil to gibanje podpirati. Presvetli je to radostno obljubil. Obširnejše poročilo pride.

Odlidna gosta v Gorici. Njeg. kraljeve Visokosti Karol Bourbonški in Marija Berta prišla sta v soboto v Gorico. Obiskat sta prišla svojo mater nadvojvodinjo Beatrico Austria d' Este.

Učiteljska vest. Glede na poročilo o učiteljskih izpremembah pojasnjujemo, da je gosp. Henrik Mravljak sam resigniral na službo pomožnega učitelja v Vipavi. — Učno mesto na rudniški šoli v Idriji je bilo začasno podeljeno učit. kandidatu g. Raf. Gostiša.

Druga slov. umetniška razstava. V jury, ki se je ravnokar konstituirala in ki je začela vršiti svoje delo danes, 17. t. m., so izvoljeni sledeči gospodje: Ivan Grohar, Rihard Jakopič, Celestin Mis, Matej Sternen in društveni podpredsednik dr. Zarnik. Namestnikom pa je bil izbran g. Peter Žmitek.

Zborovanje. Pri Sv. Križu nad Mariborom ima »Slovensko društvo« v nedeljo, dne 21. sept. t. l. popoldne ob 3. uri v gostilni pri starem Kočevarju zborovanje, pri katerem bode govoril g. drž. in dež. posl. Robič o političnem položaju.

200-letnica nastropne slike v goriški stolni cerkvi. Predvčeraj je preteklo 200 let, odkar je dovršil slikar Gualio nastropno fresko sliko v stolni cerkvi, predstavljačo »Nebeško slavo«.

Ženska bolnica v Novem mestu dobiva čedalje jasnejšo obliko! Zdravstveno okrožje novomeško je kupilo od g. Hočevrja arja prostor za stavbo, ki je zelo primeren, kar so tudi soglasno izrekli vsi gospodje, kateri so prisostvovali prvemu ogledu. Stavbni svetnik profesor Theyer v Gradcu ima nalogo, da čim prej izvrši podrobne načrte; deloma jih je že predložil v pregled načelniku zdrav. okrožja g. Perko-tu. Bolnica bo najmodernejše sezidana in tudi tako vrejena. Dr. P. De Franceschi odpotuje tekom septembra v Nemčijo, da si ogleda tamkaj bolnice in preštudira njihovo notranjo opravilo. Oskrbovanje bolnice se namerava oddati č. usm. sestram sv. Križa v Gradcu. — Stavba in ureditev bolnice bode stala blizu 160.000 kron!

Profesor Villari, znani italijanski učenjak, senator in predsednik društva »Dante Allighieri«, je v ponedeljek prišel na Reko. Bil je v Dalmaciji, da se na svoje oči prepriča o italijanski stvari v hrvaški Dalmaciji. Zadarski talijanaši so mu priredili slovesen sprejem ter skrbeli, da ni prišel v dotiko s hrvaškim prebivalstvom ter se prepričal, da Dalmacija ni italijanska zemlja. Tako je torej proti svoji volji hodil z glavo v vreči.

V cesar Franc Jožefovo bolnišnico usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu so sprejeli meseca avgusta 141 bolnikov, koncem julija jih je ostalo 73, skupaj 214. Od teh se jih je ozdravilo 98; zboljšalo 35, neozdravljenih bilo je 8. Umrli so 4, in sicer 2 vsled ostarelosti, 1 vsled pljučnice, 1 vsled zamotanja črev. V oskrbovanju ostalo jih je 69. Oskrbovalnih dnij se je nabralo tekom preteklega meseca 2405.

Krstić zopet obtojen. Znani renegat Krstić je zopet obsojen na 14 dni. Tožilo ga je državno pravdnništvo v Trstu. Od leta 1893, ko se je izneveril svojemu rodu, je bil obsojen že dvanajstkrat.

Požari na Spod. Štajarskem. V teku enega tedna je trikrat gorelo v bližini Celja. Dne 8. t. m. je, kakor smo poročali, gorelo v Škofjivasi; minolo sobota 13. t. m. je pa gorelo na dveh krajih naenkrat in sicer v Petrovčah in v Vojniku. V Petrovčah je zgorela neka koča last J. Čedeja, po d. Nidorferja. Na lice mesta so prišli celjski gasilci — pa prepozno, ker je koča že do tal pogorela. Ogenj je nastal, ker je v kočo tresčilo. Ob istem času je udarila strela v kozolec Vokavnov v Vojniku, ki je tudi pogorel. Oba predmeta sta bila proti ognju za-varovana.

Od zabave v prezgodnjo smrt Celjski »Domovina« javljajo: V rodoljubni rodbini g. Franca Toplaka, c. kr. davčnega oficijala v Ptuj, se je v petek, dne 12. t. m. pripetila prežalostna nesreča. Okoli pol 9. ure zjutraj imenovanega dne grede trije otroci napominane rodbine: France, Bruno in Gabriela iz stanovanja, ki se nahaja tik Drave pri lesenem mostu, v privezan čoln

ribe lovit. Čoln se nagne, zgubi ravnotežje in vsi trije otroci padejo v Dravo. France in Gabriela sta se sama rešila, Brunota pa so odnesli valovi. V bližini vezbajoči se pionirji hiteli so utaplajočemu se dečku na pomoč in ga potegnili nezavestnega iz vode. Vsi poskusi dveh zdravnikov bili so brezuspešni. Bruno je bil čvrst dečko, ter se je odlikoval z redkimi duševnimi in telesnimi vrlinami.

Vipavska železnica. Govori se, da se je morala odgoditi otvoritev te železnice od 15. t. m. na kasnejo dobo tega meseca zaradi tega, ker niso še vsa dela popolnoma dovršena in pa ker se v teh dneh otvoré štiri druge železnice, na Predarelskem, na Koroškem in dve na Češkem.

Nesreča. Posestnik France Pečenko iz Rihemberga je peljal opeko. Pri tej priliki je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil levo nogo in se močno ranil na roki in na obrazu. Prenesti so ga morali v bolnišnico.

Nevarnega ptička so izročili te dni dež. sodišču v osebi Mih. Možina iz Rudnika. Svojemu bivšemu gospodarju Antonu Bolki je pretel s smrtjo, ker ga je radi pijančevanja odpustil iz službe.

Obesil se je. V nedeljo dopoldne okoli 9. ure pogrešali so pri »Treh kronah« v Gorici hlapca Petra Graunerja, ki je imel posla v hlevih. Ker ga niso mogli koj najti, šli so ga iskat na senik. Tam so ga v resnici našli, ali — obešenega. Ko so prišli do njega, bil je že mrtev. Pravijo, da je bila uzrok samomoru srčna hiba, ki ga je močno nadlegovala in vsled katere je veliko trpel.

Razpisane učiteljske službe na Štajarskem. Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Marjeti na Pohorju je z začetkom šolskega leta popolniti dve službi učitelja ali učiteljice. Na dvorazrednici pri Sv. Lenartu nad Laškimi je stalno popolniti učiteljsko mesto. Prošnje do 15. okt. t. l. na krajni šolski svet.

Za zastrupljenjem krvi je umrl v soboto Andrej Petrovčič, oni mladenič, kateremu je železnica v Prvačini strla nogo. V lepem sprevodu iz Gorice pokopali so ga na pokopališču v Bukovici.

Zaključek morskega kopaljšča v Gradežu V nedeljo popoldne se je zaključilo kopaljšče v Gradežu.

Pojasnilo V dopisu iz Polzele, objavljenem v 211. št. v »Kotičku«, naj se bere mesto »župana« pravilno župnika, ker ta je bil na potovanju in so ga vsled tega obrekovali liberalni listi.

Živa kača v želodcu. Neki Boschero v Trevisu je čutil že dolgo časa slabosti v želodcu in ni mu pomagalo nobeno zdravilo. Te dni pa se mu izvije h kratu 50 cent. dolga kača iz grla, katero je nosil že več časa v želodcu.

Ogenj. V nedeljo zvečer pogorel je hlev pri Etiz. Fornazarič iz Bilj. Ljudje so ogenj kmalu pogasili. Kako je nastal ogenj, ni znano. Skode je okoli 800 kron.

Nevihta. S Stange se nam poroča: Dne 6. t. m. je toča hudo pobila naokoli Štange, vihar pa je oklatil vsa jabolka. Minolo soboto 13. t. m. pa se je čez hribe pridrvila strašna nevihta z gromom in treskom. V cerkev ni že 26 let tresčilo, zdaj pa je strela okna pobila, cerkev od zunaj na več krajih poškovala ter omajala veliki križ na zvoniku. Ljudje tarnajo, ker ni pri-delka.

Rudosledstvo. Rudarski urad v Celju je dovolil trgovcu Pollaku iz Gradca za dobo enega leta slediti rudo v celjskem okrožju.

Zaprta trgovina. Celjski židovski založnik izgotovljenih oblek, Adolf Engel, je svojo trgovino zaprl in napovedal minoli četrti konkurz.

Klasična nemščina. »Domovina« piše: Ljutomerski nemčurji govore n. pr. tako-le: »Var 2 Tage is gestorbene un hajte is begrebenes«. Tako zna govoriti neki kovač. Ali tole: »Bo bist gongen? In Bajngotn. Bos bist trunken? Gute Bajne sajnme khort«. — Res klasično!

Toča. Iz Begunj pri Cerknici se nam piše: V soboto 13. t. m. je zopet skoraj celi dan med hudo ploho naletavala debela toča, ki je po vsej Menišiji, zlasti po vasi Kožljek uničila vse, kar ni pobila prejšnjo soboto. Poleg tega so nalivi napravili ogromno škodo na njivah, travnikih in cestah. Ubogi kmet!

30 000 kron znaša glavni dobitek olomuške razstavne loterije. Opozarjamo, da bo žrebanje nepreklicno dne 25. septembra 1903 in da bodo dobitke zagateltji po odtegnjenih 10% izplačali v gotovini.

Zakupni razglas. C. in kr. vojaški preskrbovalni magazin v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bodo zaradi zagotavljanja kruha in ovsa za leto 1903 vršile zakupne obravnave v c. kr. preskrbovalnih magazinih v Mariboru 10., v Celovcu 17., v Gorici 18., pri mestnem uradu v Ptuj 13. ter pri županstvu v Trbižu 16. oktobra t. l. Ponudbe se morajo do 10. ure dopoldne dotičnega dne vpslati dotičnim preskrbovalnim magazinom, oziroma mestnemu uradu, oziroma županstvu. Natančni ponudbeni pogoji so v zgoraj navedenih preskrbovalnih magazinih na vpogled. Zakupni razglas, obsegajoč podatke glede množicne predmetov, ki so dobaviti, splošni pogoji in ponudbeni vzorec se lahko upogleda tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Iz sadjarskih krogov se nam piše: Krošnjarenje s sadjem je nekaj novega, kar se opazuje zdaj v Ljubljani ob večjih množicah ljudstva. Pridejo ljudje, ki ne prodajajo samo svojega sadja, ampak si nakupijo še med potom takih pridelkov, ki spadajo v področje sadjarske obrti, in jih usiljujejo potem raznim strankam, največkrat celo od hiše do hiše grede. Tega ne moremo mi sadjetelji, ki plačujemo visoke davke poleg še višje stanarine, nikakor prenašati. Dobitka je pri sadju zaradi izkvarjenja istega zelo malo, poleg tega je pa bila prodaja sadja celo poletje, kakor samo ob sebi umevno, zelo slaba. Vse boljše rodbine so odšle iz mesta, dijakov in vojakov pa tudi ni bilo. V tem res slabem času smo se tolažili z jesenjo, a mesto da bi mi kaj prodali, so prišli ti krošnjariji s sadjem in nam prevzeli vso prodajo. Ako ni dovoljeno nam, rednim davkoplačevalcem, krošnjarenje s sadjem po mestu in se pazi na nas z vso strogostjo, mora biti to tudi osebam, ki ne plačujejo prav nikakih davčnih doklad, še tem strožje prepovedano. Zato se obračamo s skromno prošnjo do slavne mestne uprave, ki naj blagovoli gledati v bodoče na to z vso ostrogostjo, da se ne bodo več kršile postave, ker drugače bi bili mi prisiljeni, da vrnemo svoje obrtne liste in krošnjarimo od hiše do hiše.

Umrla je na sv. Petra cesti št. 64 gospa Antonija Tratnik, vdova višjega davkarja.

V Ameriko je šlo danes po noči z južnega kolodvora 132 oseb. Policija je prijela nekoga moža, ki je sumljiv, da je nameraval dva fanta, ki sta še vojaški dolžnosti podvržena, spraviti v Ameriko.

Voz tobaka zvrnil. Na Dunajski cesti se je včeraj popoldne Ranzingerjevemu hlapcu Janezu Lončarju zvrnil voz, na katerem so bili zavoji tobaka. Zavoji so popadali na cesto in se razbili.

Voz v jarku. Na Tržaški cesti se je včeraj popoldne prevrnil v cestni jarek Oblakov voz, na katerem so bili prazni sodi. Voznik je zavozil preveč na stran ceste.

Cirkus Enders v kratkem odide iz Ljubljane v Celovec, kjer že postavljajo leseno zgradbo. Lepaki javljajo, da danes nastopi vse cirkusovo umetniško osebje. Predstave tega cirkusa so vedno jako zanimive.

Afera Staudinger. Prihodnji petek bi morala priti na vrsto pred tuk. dež. sodiščem razprava proti Maksu Staudingerju, ki je obtožen, da je ponaredil matriko v aferi Walburgovi. Predlogi za odgoditev razprave, katere je stavil Staudingerjev zagovornik dr. Rosenfeld, so odklonjeni. Dr. Rosenfeld je zopet vložil pri inštičnem ministerstvu nove predloge za odgoditev razprave. Tako še ni gotovo, ako se razprava vrši prihodnji petek.

Dežnik ukradla. Beračica Terezija Podiasnik je ukradla včeraj popoldne v Gorupovih ulicah arhitektu g. F. Koudeli, pri katerem je beračila, dežnik. Dežnik je takoj skrila. Nepošteno beračico je dala policija pod ključ.

Na tla podr. Neža Makovne, delavka v Stepanovi vasi, si je včeraj popoldne na Cesarja Jožefa trgu izpahnila levo roko v členku. Podrla jo je na tla Patrichov hlapec Anton Füringer, ker je s tovornim vozom neprevidno vozil.

Konja sta se našla. Ivan Demšar, kovaški mojster na Marije Terezije cesti št. 6, in K. Luznar z Dolenje vasi sta že dobila konja nazaj, katere sta jima bila odpeljana. Konja sta se dobila pri Koržiču v Šiški, kjer ju je pustil neki Tajek, češ, da sta konja Demšarjeva in da bo že prišel po nju.

Kri se je vlila ponoči delavki Magdalenii Žagar na sv. Jakoba nabrežju šte. 22. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v bolnico.

Književnost in umetnost.

Določbe glede odvratanja jetike.

Pod tem naslovom je natisnila in izdala tukajšnja tiskarna Klein & C. naredbo notranjega ministerstva z dne 14. mal. srpana 1902 na vse politične deželne šefe, zadevajočo uredbe in odvratanje jetike. Knjižica broječa 18 strani, stane 10 v. ter podaja splošna in posebna navodila za boj proti tej morivki človeškega rodu.

Kotiček za liberalce.

Sami priznavajo, da »Narod« laže. Včeraj je »Narod« dokončal vrsto člankov »Rimski klerikalizem in še to in ono« s XXXVII. pamfletom. Kajti pamflet najpredznejše vrste so to. Citira sicer razna latinska imena: Excober, Suarezius itd. — a kje so dotični citati, ne pove. Liberalci sami so se že posmehovali nesramnosti teh pamfletov. Člo krščanstvo je prebrnil »Narod« in izkušal smešiti vse krščanske dogme. Najbolj zanimivo je pa, da včeraj ob koncu zadnjega pamfleta objavlja uredništvo »Narodovo« izjavo, da teh pamfletov »ni smatrati kot nazore cele narodno-napredne stranke«! Tolike podlosti pa nismo pričakovali. Ako nazori tem pamfletov niso nazori uredništva »Narodovega«, zakaj pa jih razširja? Ako je uredništvo samo pričrčano, da ni res, kar objavlja, zakaj pa to v svoj list sprejema? Ako je liberalna stranka sama pričrčana, da je laž, kar piše njen »znaničnik«, zakaj pa ni zabranila tega škandala, ko smo jo že pred enim mesecem pozvali? Za zdaj torej jemljemo na znanje, da »Narod« sam sebi ne veruje, ko zabavlja zoper cerkev; uredništvo samo izjavlja, da se njemu preneumno zdi verjeti, kar podaje svojim čitateljem. Cela stranka priznava, da ima glasilo, katero greši na neumnost svojih bravcev. To je priznanje, katero najprej beležimo. Potem pa pride podlost. »Narod« napada ljubljanskega knezoškofa, da je po krivici obsodil list, ki je te članke prinašal, in stranko, katere razširja take nazore. In strmite nad predrzno nesramnostjo! »Narod« piše, kot da bi moral ljubljanski škof še hvaležen biti liberalcem, da niso teh pamfletov dali še v »Rodoljub« in jih razširili v brošuri! Ta predrznost se bo maščevala nad vso liberalno stranko. Ona je kriva, dokaznjene podlosti so ti članki, in dobila bo nanje odgovor, ki ji bo zvenel po ušesih in liberalce za vedno stigmatiziral s pečatom nesramnih pamfletistov! Z danes pa beležimo niz kotno zaničevanje, ki ga ima uredništvo »Narodovo« do liberalnih kimovcev, katerim podaja stvari, ki jih samo ne verjame!

Laž iz Tržiča. »Narod« je poročal iz Tržiča, da je nekoga moža »liberalnega mišljenja« klerikalec, ki je v »Izobraževalnem društvu svetega Jožefa«, s kamnom po glavi udaril, da se mu je takoj kri ulila po celem obrazu ter da so »klerikalci začeli ga zmerjati«. Izvedeli smo, da to ni res. Dotični mož »liberalnega mišljenja« je zmerjal brez vzroka poštene ljudi, krčmar ga je postavil pred vrata — pil je bil že dosti. Med potjo zunaj se je pa začel zaletavati v enega »klerikalcev«, ki ga je odmaknil od sebe. Omahljivo stališče liberalcevo je bilo krivo, da se je udaril in mu je začela teči kri iz nosa. Mož je kri razmazal po obrazu in tekel k zdravniku, ki ga je napodil domov, češ, da mu nič drugega treba ni, kakor da se malo prespi. »Narod« seveda piše, da je tega »grozodejstva« kriv — ljubljanski škof! To je liberalstvo!

Ogledalo liberalne omike je panoptikum surovosti. Z Bleda nam pišejo zopet romarji, ki so bili na otoku, kako jih je liberalna banda v neki gostilni zasmehovala. Celo voz so jim porinili ti culukafri ven na dež ter jih zasramovali, da so »osli in trapje«. In taka banda naj v deželi gospodarji?

Izpred sodišča.

S polenom udaril je po roki na sejmu posestnika sin Lovrenc Jaševc iz Loke dne 9. junija t. l. Janeza Suša pred Anzelovo gostilno v Vrhopolji, ker sta se nekaj med seboj sporekla, ter ga težko poškodoval. Sodišče ga je obsodilo na 7 mesecev težke, z 1 postom in trdim ležiščem vsacih 14 dni poostrene ječe.

S kolom po levem stegnu je udaril po noči 15. julija t. l. posestnikov sin Fr. Šlebir iz Spod. Stranj Alojzija Remsa in je bil zaradi tega obsojen na 6 mesecev težke ječe, poostrene z 1 postom in trdim ležiščem vsacih 14 dni.

Rebro zlomil je posestnik Janez Dolinar iz Mengša dne 4. junija t. l. v Keržičevi krčmici v Vel. Mengšu Janezu Fleišmanu, obč. slugi in gozdnemu čuvaju. Začel ga je brez povoda zmerjati, kaj da v go-

stilni dela in da naj gre raje v gozd pazit, da ne bodo streljo kradli; nato mu je zadal zaušnico. Ga vrgel na tla, in ga počel z nogama obdelovati, ter mu zlomil 4 rebro na desni strani života. Obsojen je bil na 1 mesec zapora z 1 postom na teden.

Domača tatva. Šele 20 let stara služkinja Ana Stirkovič bila je že zaradi tatvine kaznovana. Zadnji čas služila je kot dekla pri »Ciferinu« v Postojni in ni jej dala žilica miru, da bi ne začela zopet izmikati. Tako je vzel v preteklem mesecu gospodinji medalijon in srebrno verižico, domači hčerki zlato uro in verižico in svilnati predpasnik, in domačemu trgovskemu vajencu srebrno uro z verižico. Ko se je zasadena čutila, skrila je medalijon in verižico v štedilnik, katere reči so se tudi tam našle. Obsojena je bila na 6 mesecev težke ječe, ka tera se je pa poostrela z 1 postom vsacih 14 dni.

Obesiti se hotel. Kamnoseški pomočnik Janez Stanovnik iz Skofje Loke razgrajal je malo vinjen na domu svojega mojstra. Ta pa je naprosil mestnega redarja, da naj pazi doma na pijanega pomočnika, in res se je odzval redar tej prošnji v svoji službeni obleki. Tu pa je videl, kako Stanovnikova mati z razmršenimi lasmi leta za svojim sinom, ker ji je grozil, da se bode obesil. Redar jo s pomirljivimi besedami opominja, da naj se vrne domu, kar je pa obdolženca v toliki meri razkačilo, da ga je zavrnil, kaj da ima tu opraviti, ga zmerjal da je pijan ter ga naskočil, vsled česar je bil redar primoran rabiti orožje. Stanovnik ga udari z neko vejo po roki in ko mu redar na izzivanje obtoženca napove aretacijo ter ga prime za suknjo pri vratu, se mu ta iztrga, zgrabi korec in mu grozi z napadom tako, da je bil redar zopet primoran v svojo obrambo rabiti orožje. Ker je pa obtoženec preprečil aretacijo in silovito postopal proti javnemu organu, obsodilo ga je sodišče na tri mesece težke, z enim postom na mesec poostrene ječe.

Cerkvena tatva. 66 let stara Pavlina Riedl pl. Raitenfels, služkinja v Kranju, pričela je svojo tatinsko prakso s tem, da je kradla po ljubljanskih cerkvah altarne prte. Tako je dne 13. avgusta t. l. v trnovski in Uršulinski cerkvi si prisvojila po jeden tak prt v skupni vrednosti po 50 K, v Blumavrhvarje gostilni pa jedno rjuho in 3 kozarce, katero dejanje obdolženka v polnem obsegu priznava. Obsojena je bila na 3 mesece ječe.

Porotne obravnave v Mariboru.

Dne 10. do 13. t. mes. so porotniki sodili J. Šalamuna, ker je leta 1893 umoril svojo znanko. Vsled krivega natolecvanja neke nedolžne osebe, da bi sodišče zvodili za nos, je bilo soobdolženih pet oseb. Na razsodbo je prišlo 70 prič. Morilec J. Šalamun je dobil deset mesecev, ostali trije šest do dva meseca ječe, dva sta pa bila oproščena.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Na vsak način v smrt je hotel včeraj 18-letni ključavničar Reiss na Dunaju. Vrgel se je najprej na tir mestne železnice v Meidlingu. Ko mu je brat preprečil ta samomor, se je vlegel pred električni voz. Tudi tu mu je izpodletelo. Sedaj je vzel v roke nož in se hotel zabosti. Brat je preprečil tudi to. — Velika defraudacija v ital. hranilnici. V hranilnici v Asti je zmanjkalo 800 000 lir. V dejanje je zapletenih več mestnih veljakov. — 25 vasi poplavili sta reki Brahmani in Banslai v južnem delu Bengala. 6000 oseb je brez strehe. — Velik požar je vpepel v Miti pri Plznu 11 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Skodo cenijo na 78.000 K. Dozdevna požigalka, neka slaboumna Kocenda je zgorela. — Obsojen vsenemški urednik. Urednika Korn je porotno sodišče v Debrecinu obsodilo na 6 mesečni zapor in 200 K kazni, ker je v neki posmi napadel ogrsko državno edinost. — Pri obiranju sadja se je ponesrečil gostilničar Weinrauch v Fürstenfeldu. Padel je z nekega zidu v 15 m. globoko jamo ter si zlomil čbe nogi in se tudi sicer znatno poškodoval. — Kotel razpočil se je v tovarni za stroje v Hietzingu. En delavec je ubit, dva nevarno ranjena. — Stirje častniki utonili so blizu Karlskrone na vaji danske mornarice. Našli so doslej le dva. — Obesili so v Hanovru iz Rusije došlo Veroniko Kodziersko, ker je umorila tri nezakonske otroke. — Pobeg bankir. Bankir Suwalki v Varšavi je pobegnil s 100 000 rublji. — Osem otrok umorila sta zakonska Dorstowitz v Rypinu pri Gdanskem. 4 trupla so našli pod streho. — Z ostrimi streljali so nekateri vojniki domobranci blizu Stol. Belgrada ter ubili enega moža. Princ Lobkovic je bil v veliki nevarnosti. — 176 hiš zgorelo je v hrvatski občini Stenjevcu.

Marconijeva iznajdba vzbuja največje zanimanje. Te dni je Marconi zatrjeval, da more z njegovo iznajdbo brodovje v Sredozemskem morju brzojavno občeati

z brodovjem v Indijskem morju. Na zadnjem potovanju je Marconi na ladiji »Karlo Alberto« tiskal dnevnik, v katerem je objavljval brzojavke z raznih strani. Njegovo iznajdbo je vpeljalo že 60 angleških vojnih ladij in 27 trgovskih parnikov. Na Angleškem je 41 Marconijevih postaj.

Poštni tat. V nedeljo je policija v Budapešti zaprla poštnega slugo Jos. Papeža in njegovo ženo. Papeža dolže, da je že večkrat izmikal pošiljatve in 9. sušca si prilastil 39 000 kron. V Papeževem stanovanju so dobili več ukradenih stvari.

Vzorno mesto vstaja ob Mihiganskem jezeru pod vplivom moža Dowie-ja. To mesto šteje zdaj 10.000 prebivalcev, a nihče od teh ne sme kaditi ali pa piti alkohol, tudi ne smejo zidati gledišč ali drugih zabavnih poslopij. Vsak meščan dobi nekaj sveta v najem do leta 3000. Srečni meščani, ki jih v tihi noči nikdo ne moti.

Društva.

(»Slovensko politično in gospodarsko društvo za Spodnje Štajersko.«) Iz Žalca se nam piše: Dne 14. t. m. je bil ustanovni shod novega »Slov. pol. in gospodarskega društva za Spodnje Štajersko«. O odbor so bili izvoljeni gg.: Matija Koren, župnik v Žalcu, predsednikom; Ivan Kač, tajnik v Žalcu, namestnikom; Fr. Nidorler, veleposestnik in lastnik umetnega mlina v Žalcu, blagajnikom; Fr. Košar, posojilnični uradnik v Žalcu, tajnikom; Jernej Meh, posestnik v Žalcu; A. Šular, župan v Grižah; Val. Naprudnik, posestnik v Grižah; And. Antloga, župan v Gotavljah; Fr. Šporn, posestnik v Braslovčah. — Na shodu je bilo sklenjenih več resolucij, ki jih objavimo jutri.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. septembra. Poslanec Kaftan je bil včeraj v avdienci pri ministrskem predsedniku zaradi več gospodarskih zadev mesta Prage in kraljestva Češkega. Zahteval je tudi, da se vlada pravično ozira na Česko, ko bo razdeljevala 175 milijonov kron, ki so dovoljeni za vodne zgradbe. Ministerski predsednik mu je obljubil, da se bo oziral na opravičene želje.

Trst, 17. sept. Pri včerajšnjem od 1000 oseb obiskanem shodu pristaniških delavcev se ni doseglo sporazumljenja.

Zagreb, 17. sept. Velikanski požar divja v Stenovcu. Mnogo hiš in gozdov je v plamenu, več ljudi in mnogo živine je že zgorelo. Doslej ni bilo moč goče požara ukrotiti.

Zagreb, 17. sept. Okrajno sodišče je obsodilo hčer posl. Derenčina, gospo dr. Radovo, na 300 K globe, ker je 1. t. m. razžalila stražo.

Celovec, 17. sept. Dež. predsednik pl. Freydenegg se je vrnil z dopusta in prevzel vladne posle.

Praga, 17. sept. Okrajno glavarstvo v Marienbadu je ustanovljeno in začne delovati s 1. oktobrom.

Sasvar, 17. sept. Velike vojaške vaje so bile včeraj popoldne zaključene. Cesar in nemški prestolonaslednik sta zvečer odpotovala.

Budimpešta, 17. sept. Razsodba v zadevi »Morskega očesa« opozicionalnim listom ni po volji. Vladi groze, da jo posade na zatožno klop, ker je dopustila, da je bil predsednik dr. Winkler pred razsodbo pri cesarju v avdienci.

Berolin, 17. septembra. Tukajšnji vsenemški krogi so povabili burske generale, da naj pridejo v Berolin. Po resnih razporih med Krügerjem in generali je pa negotovo, ali pridejo v Berolin. Posebno Botha ne kaže nič veselja, da bi nadaljeval brezvspešno politiko teh agitatorjev za Bure. Generali stoje na stališču, da jim nimajo ukazovati boja voditelji, ki sami v varnosti živé v Evropi. Častniki bi šli radi v domovino nazaj, kjer bi se ravnali po sedanjih izpremenjenih razmerah.

Kapstadt, 17. sept. Postavodajalnemu zastopu je predložil prvi minister odlok, da se vojno pravo za vso kapsko kolonijo odpravi.

Haag, 17. sept. Kraljica Viljemina je včeraj v prisotnosti soproga in svoje matere otvorila parlament.

Umrli so:

V hiralnici:

16. sept. Florian Hribar, gostac, 82 let, ostarelost in otrpnjenje srca.

V bolnišnici:

14. sept. Marija Cvar, delavčeva žena, 74 let, insuficientia cordis. — Matija Cajben, delavec, 56 let, krvavenje možgan. — Marija Hren, gostilničarjeva žena, 68 let, srčna hiba.

15. sept. Fran Kastelic, posestnik, 28 let, invaginatio testin. Heus.

Dunajska borza

dné 17. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101.15
Skupni državni dolg v srebru	101.04
Avstrijska zlata renta 4%	121.15
Avstrijska kronna renta 4%	100.35
Ogerska zlata renta 4%	120.30
Ogerska kronna renta 4%	98.15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	15.92
Kreditne delnice, 160 gid.	685.—
London vista	239.55
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.—
30 mark	23.41
50 frankov (napoleonidor)	19.07
Italijanski bankovci	94.70
C. kr. cekini	11.29

Žitne cene

dné 16. septembra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7.08	do	7.09
Rž za spomlad	7.36	>	7.37
Pšenica za spomlad	6.38	>	6.39
Rž za jesen	6.55	>	6.6
Koruz za sept.-oktober	5.87	>	5.88
Oves za jesen	5.87	>	5.88
" pomlad	—		—

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	6.85	>	6.86
Pšenica za april	7.10	>	7.11
Rž za oktober	6.08	>	6.09
Rž za april	6.22	>	6.24
Oves za oktober	5.56	>	5.57
" april	5.87	>	5.88
Koruz za september	5.65	>	5.70
" maj (1903)	5.48	>	5.47

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.35	>	7.80
" južne tel.	7.15	>	7.70
Rž	6.35	>	6.65
ječmen	5.90	>	7.25
" ob Tisi	5.75	>	7.45
Koruz ogerska	5.90	>	6.—
linkvant	6.40	>	6.60
Oves srednji	6.10	>	6.25
fižol	7.75	>	1.50

Špiritni laki, vsakovrstni: lak za usnje, ličilni lak, lak za etikete, lak za tla, naravnobarven in v vseh bojah, dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 25 11-4

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506.2 m, sredozi zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
16. 9	zveč.	736.6	12.3	sl. jug	jasno	
17.	7. zjutr.	737.0	10.9	sl. vzh.	del. jasno	0.6
	2. popol.	735.6	19.9	sl. jug	pol. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 13.9°, normale: 14.8°.

1094 1-1

Filipina in Evfrozina Tratnik naznanjata vsem prijateljem in znancem za ostno vest, da je Bog njihovo iskreno ljubljeno, dobro mater, gospo

Antonijo Tratnik,

c. k. višjega davčnega nadzornika vdovo,

sinoči ob 8. uri po daljši bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, poklical k sebi v nebeško domovino

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dné 18. septembra ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 64.

Svele maše posmrtnice se bodo brale v več cerkvah.

Blago pokojnico priporočamo v blag spomin in v molitev.

V Ljubljani, dné 17. sept. 1902

Mesto posebnega obvestila.

Učenca

sprejme takoj

A. Sušnik,

trgovina s specerijo in železino, Ljubljana, Zaloška cesta št. 15. 1066 3-3

J. N. Potočnik

krojaški mojster v Ljubljani, Sv. Petra nasip 2

se priporoča prečast. duhovščini v izdelovanje duhovske obleke in talarjev po najnovjšem kroju in po nizkih cenah. 987 8-8

Razglas.

1093 2-2

Mestna hranilnica v Radovljici je v svoji odborovi seji dné 12. septembra t. l. sklenila, obrok za vložitev pismenih ponudb za zgradbo hranilničnega poslopja do 1. oktobra 1902 podaljšati.

Pismene ponudbe za skupno zgradbo je torej vložiti

do 1. oktobra 1902 do 12. ure dopoldne.

Načrti, proračun in pogoji ležijo v hranilnični pisarni na vpogled.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Radovljici,

dné 15. septembra 1902.

DR. M. PIRC

naznanja, da se je s svojo

odvetniško pisarno

preselil iz hiše št. 4 v Gosposkih ulicah v

Kolodvorske ulice št. 26

(zraven „stare Tišler-jeve gostilne“) v pritličji na levo.

1070 3-3

Jakob Zalaznik

pek in slaščičar

Ljubljana. •• Stari trg št. 21. •• Ljubljana.

1083 2

priporoča svojo udobno urejeno

pekarno in slaščičarno

kjer ima bogato izbero vedno svežega

raznega peciva, slaščic, likerjev in desertnih vin po zmernih cenah.

Za mnogobrojni poset se vljudno priporoča

JAKOB ZALAZNIK, pek in slaščičar.

Glavni trg 6. Stari trg 21. Vegove ulice 12.

* Podružnica: Glavni trg št. 6. *

* Podružnica: Vegove ulice št. 12. *

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

1067 6-5

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po znižanih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Zadnji teden.

Glavni dobitek

Kron 30.000 Kron

Olomuške razstavne srečke à 1 K priporoča J. C. MAYER, v Ljubljani. 139 12

Vse dobitke izplačajo zalagatelji po odtegnjenih 10% v gotovini.

Ericar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

priporočata svojo za prihodnjo sezono popolnoma na novo sortirano zalogo

obleki za gospode in dečke površnikov in havelokov

posebno praktično

obleke za šolarje

v vsakej velikosti po najnižjih cenah.

Trpežno blago.

Dunajski kroj.

1055 6-8

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnic. 134 102